

Motion till riksdagen 2022/23:2110

av **Per Bolund m.fl. (MP)**

En kraftfull naturpolitik för starka ekosystem, biologisk mångfald och ökad klimatnytta

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara potentialen i naturbaserade klimatlösningar i samklang med miljömålen, för ökad kolinlagring och klimatanpassning, och låta denna ansats genomsyra all relevant politik för förvaltning och brukningsmetoder av både land- och vattenbaserade ekosystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära skogsbruk, att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket och att ett etappmål inom miljömålssystemet bör antas att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett nationellt riksdagsbundet mål om att skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten, formellt, varav 10 procent strikt skydd, med utgångspunkt i ett representativt urval av naturtyper och ekologisk funktion, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avsätta tillräckliga budgetmedel, i enlighet med Miljöpartiets budgetmotion för 2023, för att omgående skydda de sista resterna naturskog i hela landet, däribland de sammanhängande fjällskogarna, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett omställningsstöd till skogsägare för övergång till naturnära och hyggesfria skogsbruksmetoder och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all statlig skog ska brukas med skonsamma och hyggesfria metoder och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga skogsägarna ska vara verkliga hållbara branschföregångare, fungera som ledstjärnor i arbetet för miljömålen och innovera hållbara bruksmetoder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga skogsägarna ska få nya ägardirektiv inom ramen för miljömålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i dialog med skogsnäringen utveckla former för att säkerställa långsiktighet och transparens i skogsnäringens egenfinansierade, frivilliga avsättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga skogsägarna bör ha ett särskilt ansvar att snabbt skala upp återvätning av dikad skogsmark, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre utsträckning och takt återställa våtmarker, både i jordbrukslandskapet och i skogsmark, och analysera den tekniska och hållbara potentialen för ökad kolinlagring vid återvätning av dikade torvmarker och andra naturbaserade klimatlösningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett system för ersättning till skogsägare för ökad kolinlagring kombinerat med ökad naturhänsyn, som ett utvecklat system för klimatkrediter för kolinlagring, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för ett mycket starkt och ambitiöst globalt ramverk för biologisk mångfald, ett Parisavtal för naturen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett nationellt ramverk för biologisk mångfald och naturskydd, motsvarande klimathandlingsplanen, och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att storleken på kalhyggen, och den sammanlagda storleken på tidsmässigt och rumsligt närliggande hyggen, begränsas och sätta stopp för kalhyggen i särskilt klimat känsliga områden och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att utreda införandet av en avverkningsavgift eller ett bonus malus-system som används för att stödja åtgärder för ekosystemtjänster, ökad naturhänsyn och andra miljöåtgärder i skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en systematisk, nationell skogsinventering som utgör ett kunskapsstöd till skogsägarna och ett verktyg för landskapsplanering och ekologisk funktionalitet och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra ett nationellt program för klimatanpassning av skogsbruket, med omfattande satsningar på rådgivning till skogsägare, och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa berörda myndigheters arbete med landskapsplanering i samverkan med markägarna, säkra statens ansvar för ekologisk funktionalitet och verka för att identifierade områden

- med värdefull natur skyddas från negativ påverkan och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogsvårdslagen behöver uppdateras, och i förlängningen inarbetas i miljöbalken, för att garantera att miljöhänsynen i skogsbruket är i nivå med vad som krävs för att uppnå miljömålen och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas som ser över nuvarande skogsvårdslag i ljuset av nationell rättsutveckling, EU-direktiv och domar, internationella avtal och konventioner samt det nya kunskapsläget om klimatkrisen och skogsbrukets roll för många av miljömålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljöbalken måste efterlevas bättre inom skogsbruket, exempelvis hänsynsreglerna, och att tillsynsarbetet på Skogsstyrelsen måste förstärkas och säkra att värdefulla skogar inte huggs ned, och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen även behöver ses över för att starkare reglera intensifiering av skogsbruket genom förbud eller tillståndsplikt, som användning av brukningsmetoder och plantmaterial som kan vara skadliga för miljön, och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda avsiktlig spridning av contortatalen och avveckla befintliga planteringar av arten och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs ett rättsligt system som leder till att Sverige klarar artskyddet och lever upp till EU:s naturvårdsdirektiv, att gå vidare med Artskyddsutredningens förslag och däribland införa ett särskilt stöd till markägare för artskyddsåtgärder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att innovationsarbete och affärsmodeller i skogsnäringen bör främjas och utvecklas med koppling till hyggesfritt skogsbruk och mångbruk av skogen och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att länsstyrelserna eller Skogsstyrelsen tillsammans med kommunerna och andra aktörer identifierar lämpliga större områden för rörligt friluftsliv och naturturism, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i linje med EU:s kommande restaureringslag behövs omfattande satsningar i närtid på skötsel av värdefull natur och skyddade områden, återskapande av förstörda naturvärden och åtgärdsprogram för hotade arter och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stötta friluftslivet genom ökade resurser till friluftsorganisationerna och gröna jobb för exempelvis skötselåtgärder och underhåll av vandringsleder och tillkännager detta för regeringen.
 30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta ekosystemen i haven sätta gränserna för hur mycket fisk som får fångas och införa en ekosystembaserad havsförvaltning och en havsmiljölag och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående fasa ut subventioner som leder till överfiske och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler och större områden i Sveriges hav ett starkare skydd, med början i särskilt känsliga områden, genom regleringar av både fiske och trafik, så att ekosystemet får en chans att återhämta sig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut destruktiva fiskeredskap och förbjuda bottentrålning, med start i marina skyddade områden, och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om problemen med efterlevnaden av utkastförbudet, och att det behövs åtgärder för att skärpa efterlevnaden och krav på fullt dokumenterat fiske med kameror, och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående införa ett totalstopp för industriellt fiske på svenska vatten genom att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil längs hela den svenska kusten och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom EU driva frågan om att ta fram en avvecklingsplan för industriellt fiske i hela Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana EU att inrätta ett skyddat område av hela Östersjön med stöd i naturvårdsdirektiven och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en omfattande satsning på att återskapa kusternas och utsjöns skadade ekosystem för ekologisk funktionalitet och ökad kolinlagring och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda ålfisket helt, i Sverige och EU, och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett starkt strandskydd är nödvändigt för människors tillgång till stränder och en bevarad och stärkt allemansrätt samt för att skydda strandzonens känsliga djur- och växtliv och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka resurserna till länsstyrelserna för tillsyn och handläggning av strandskyddsärenden och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa styrmedel för en bättre integrering av växtodling och djurhållning på gårdsnivå inom jordbruket, i likhet med ekologiska brukningsmetoder, för att minska övergödningen och utsläppen av lustgas och stärka ekosystemen i våra hav, sjöar och vattendrag, liksom på land, och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka det lokala arbetet mot övergödning genom en nationell stödfunktion och fler lokala åtgärdssamordnare och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja upprustning och renovering av va-systemet, med särskild hänsyn till behov av klimatanpassning och andra hot mot vattenresurserna som miljögifter, samt att driva denna fråga inom EU och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de orörda älvarna och vattendragen ska bevaras och tillkännager detta för regeringen.

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljöprövningen av vattenkraften inte ska pausas och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även stora vattenkraftverk ska miljöanpassas, och minimitappning är en bra utgångspunkt, och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja länsstyrelsernas arbete med ekosystemen i fritt strömmande vatten, dammar och vandringshinder som ligger utanför NAP och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja miljöersättningarna och främja odlingsmetoder som ökar jordens bördighet och kolinlagring och som bidrar till biologisk mångfald och andra miljöinsatser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ökad rådgivning inom lantbruket för utveckling och användning av brukningsmetoder som ökar jordbruksmarkens kolbindning och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på att återskapa naturbetesmarker och att sätta ett mål om att fördubbla arealen naturbetesmarker och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att ersättningen för hävd av ängs- och naturbetesmarker ska motsvara full kostnadstäckning och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s jordbrukspolitik ska inriktas på att öka miljö- och klimatnyttan samt säkra livsmedelsproduktionen i ett förändrat klimat och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett riksdagsbundet mål om att minst 50 procent av jordbruksmarken ska vara ekologisk till 2030 och offentlig sektor bör nå minst 75 procent upphandlad ekologisk mat till samma år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polis och åklagare bör prioritera allvarlig och organiserad jaktbrottslighet samt införa ett arbetssätt som minskar genomströmningstiden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kunskapen om naturen genom att satsa på forskning, artkunskap i skolan och förskolan, naturskolor och utomhuspedagogik och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi står inför en ekologisk kris, där förändringen som nu sker på många sätt inte kan återställas. Forskningen visar att vi kan vara på väg mot det sjätte massutdöendet på planeten. Sedan 1970-talet är minskningen av världens bestånd av fåglar, fiskar, däggdjur och grod- och kräldjur hela 68 procent, enligt WWF:s Living Planet Report. En miljon arter riskerar att utrotas från jorden. När en art har utrotats, är den utrotad för evigt.

2010 enades världens länder om ett antal mål för den biologiska mångfalden på jorden, Aichimålen. FN har utvärderat om målen har nåtts (Global Biodiversity Outlook 5), och resultatet är nedslående. Inte en enda regering i världen har lyckats med att nå målen. Inte ett enda av de globala målen för biologisk mångfald är uppnått.

Istället fortsätter utarmningen och ödeläggelsen av de livsavgörande ekosystemen. Det innebär en spikrakt nedåtgående trend sedan FN:s konvention om biologisk mångfald trädde i kraft för snart trettio år sedan.

Konventionens mål införlivades i svenskt miljömålsarbete för tio år sedan. Den negativa trenden är mycket tydlig också i Sverige; här har antalet arter som riskerar utrotning ökat med 11 procent på fem år enligt Artdatabankens senaste rödlista som publicerades 2020. I Sverige har de 16 nationella miljömålen funnits i 20 år, och ännu bedöms bara ett av målen kunna uppnås i tid, det som handlar om ozonskiktet.

IPCC har i sina senaste rapporter ytterligare understrukt ekosystemens viktiga roll som kolsänka. ”Naturen kan rädda oss, men bara om vi räddar den först”, sa Inger Andersen, chef för FN:s miljöprogram Unep, vid lanseringen av en av rapporterna våren 2022. Men det bygger på att vi omedelbart säkrar fungerande ekosystem och stoppar utrotningen av djur och växter, annars missar vi Parisavtalets klimatgränser. Starka, artrika ekosystem är människans bästa vän i kampen för att vända utvecklingen. Om våra hav, skogar, gräsmarker och våtmarker kollapsar kommer de sluta binda in mer än hälften av världens samlade utsläpp. Då väntar en omild resa av anpassning mot en ny, farlig värld. Många tror att Parisavtalets mål om 1,5 graders uppvärmning är en för-handlingsbar, politisk målsättning. Det är fel. Det är en hård, fysisk, planetär gräns. Över 1,5 grader väntar kaskader av katastrofala händelser.

De reformer och breda satsningar Miljöpartiet lägger fram i denna motion kommer att vara avgörande bidrag för att stärka ekosystemen på land och i hav, och därmed vända kriserna för naturen och klimatet.

Tidsfönstret för att stoppa klimatkrisen och sätta in åtgärder för starkare, mer motståndskraftiga ekosystem, är snabbt på väg att stängas, skriver FN:s klimatpanel i sin femte rapport om de globala klimatförändringarna, som är en syntes av över 30 000 vetenskapliga artiklar. Möjligheterna till förebyggande åtgärder minskar med varje tiondels grad av uppvärmning, i synnerhet över 1,5 grader. Tiden att agera är nu.

Lösningar på klimatkrisen och naturkrisen är sammanlänkade

Ett flertal omfattande forskningsrapporter från bl.a. IPBES och IPCC har under senare år pekat på att klimatkrisen och krisen för den biologiska mångfalden är nära samman-kopplade. Klimatförändringen hotar den biologiska mångfalden, men en rik biologisk mångfald kan motverka klimatförändringens effekter. Ekosystemen spelar en avgörande roll som kolsänka, och Miljöpartiet menar att naturbaserade klimatlösningar, i samklang med miljömålen, har en avgörande roll att spela, för att öka kolinlagringen och klimat-anpassningsförmågan och för starkare ekosystem. Potentialen i naturbaserade klimat-lösningar måste tas tillvara, och en sådan ansats måste genomsyra all relevant politik för förvaltning och brukningsmetoder av både land- och vattenbaserade ekosystem. Vi måste i högre utsträckning och takt återställa våtmarker, både i jordbrukslandskapet och i skogsmark, och analysera den tekniska och hållbara potentialen för ökad kolinlagring vid både återvätning av dikade torvmarker och andra naturbaserade klimatlösningar.

Det finns en bred vetenskaplig samstämmighet om både orsaker till naturkrisen och de åtgärder som behöver sättas in för att vända den negativa trenden. De främsta orsakerna till artutrotningen är förlusten av livsmiljöer, ett alldeles för högt jakt- och fisketryck, invasiva arter, utsläpp av föroreningar och en eskalerande klimatkras. Behov av åtgärder handlar om att förstörd natur måste lagas och det måste till ett starkare och mer omfattande skydd av natur. Utsläppen av växthusgaser måste minska och klimat-

förändringen hejdas, och det behövs åtgärder mot föroreningar, invasiva främmande arter och rovdrift. Vi måste också skapa en hållbar produktion av varor och tjänster, inte minst livsmedel, och minska konsumtionen och avfallsmängderna.

Artrikedomen är det som ytterst bygger vår välfärd. Ändå tar de flesta livet för givet. Vore det inte för att ekosystemen producerade bördiga jordar, rent vatten, ren luft och mat, skulle jorden vara en obeboelig plats.

Finansiering och nya ramverk för biologisk mångfald och naturskydd

När det gäller den biologiska mångfalden har vi redan passerat motsvarande nivå som klimatets 1,5-gradersmål. Nu behövs ett Parisavtal för den biologiska mångfalden, och Miljöpartiet arbetar för att det nya ramverket för konventionen för biologisk mångfald ska bli just detta, och att finansiering för implementeringen av detta avtal ska säkras. På nationell nivå behövs ett ramverk för biologisk mångfald och naturskydd, motsvarande klimathandlingsplanen.

Samma breda engagemang i samhället krävs nu för den biologiska mångfalden som vi sett för klimatet under senare år. Med samma beslutsamhet måste vi ta oss an hotet mot arterna och ekosystemen. Miljöpartiet har tidigare fört fram att ett nytt namn på det politiska området – naturpolitik – är en markering som behövs för att ge tillräckligt stort fokus på uppgiften.

Fortsätt att utveckla arbetet med miljömålen

Miljömålsarbetet har strukturerat och lett miljöarbetet i Sverige i snart tjugo år. Miljömålen är den ekologiska dimensionen av FN:s globala hållbarhetsmål på det nationella planet. Genomförandet har byggts upp under lång tid och är väl etablerat inom staten. De nationella miljömålen utgör även bas för miljöarbetet inom kommunsektorn och i näringslivet. Miljöpartiet anser att det är av största vikt att miljömålsarbetet fortsätter att utvecklas. Systemet med etappmål behöver byggas ut. Fler etappmål inom miljömålsystemet hjälper till att konkretisera vilken samhällsomställning som behövs för att bidra till att miljömålen nås. Miljömålsberedningen bör ges framtida uppdrag om bland annat biologisk mångfald och ekosystem. Vi är i stort behov av lika goda underlag om terrestra ekosystem som kring det marina området. Arbetet med att nå miljömålen bör ske i samarbete mellan myndigheter, akademien, näringslivet och olika organisationer för att på lokal, regional och nationell nivå öka engagemanget för en levande planet.

En ny, hållbar skogspolitik

Dagens skogsbruk är inte hållbart och samhällets fastställda mål för skogsmarken uppnås inte, detta gäller såväl miljö kvalitetsmålet ”Levande skogar” som miljö kvalitetsmålet ”Ett rikt växt- och djurliv”. I dagsläget är cirka 1 000 arter som huvudsakligen förekommer i skog upptagna på rödlistan. Det intensiva och storskaliga kalhyggesbruket är förödande för både biologisk mångfald, vattenkvalitet och klimatet. Det ensartade och likriktade skogsbruket som bygger på ett fåtal trädslag, med utbredda kalavverkningar och ohållbara markberedningar, är idag den dominerande skogsbruks-

modellen. Denna typ av skogsbruk är den dominerande orsaken till att miljömålet ”Levande skogar” inte uppnås.

Skogsbruket måste förändras, kalhyggen måste minska till storlek och antal. Storleken på kalhyggen, och den sammanlagda storleken på tidsmässigt och rumsligt närliggande hyggen, måste begränsas. I särskilt klimat känsliga områden krävs ett stopp för kalhyggen. Även omfattande brister i efterlevnaden av den lagstadgade miljöhänsynen vid slutavverkning är vanligt förekommande.

Avverkningstakten av värdefulla naturskogar är idag mycket hög, konstaterar myndigheterna i den senaste utvärderingen av miljömålen. Det är helt nödvändigt att miljöbalken efterlevs bättre inom skogsbruket, exempelvis hänsynsreglerna, och tillsynsarbetet på Skogsstyrelsen måste förstärkas och säkra att värdefulla skogar inte huggs ned.

Nu behöver Sverige en ny och hållbar skogspolitik, med en bred övergång till hyggesfria och naturnära brukningsmetoder. Skogsvårdslagen behöver uppdateras, och i förlängningen inarbetas i miljöbalken, för att garantera att miljöhänsynen i skogsbruket är i nivå med vad som krävs för att miljömålen nås. En utredning bör tillsättas som ser över nuvarande skogsvårdslag i ljuset av nationell rättsutveckling, EU-direktiv och domar, internationella avtal och konventioner samt det nya kunskapsläget om klimatkrisen och skogsbrukets roll för många av miljömålen.

För att säkra ekologiskt fungerande landskap, där arter kan sprida sig och tillräcklig mängd av arternas livsmiljöer finns bevarad, behöver ett landskapsperspektiv i förvaltningen vara en central utgångspunkt. Myndigheters arbete med landskapsplanering i samverkan med markägarna behöver fördjupas, för att säkra statens ansvar för ekologisk funktionalitet, och för att kunna verka för att identifierade områden med värdefull natur skyddas från negativ påverkan. Det är nödvändigt att en systematisk nationell skogsinventering genomförs, som ett kunskapsstöd till skogsägarna och ett viktigt verktyg för landskapsplanering.

Skogen är värdefull för Sverige. Oavsett om man är aktiv inom skogsnäringen, tar del av den i friluftslivet eller uppskattar den för dess enorma naturvärden är detta tydligt. Att värna den fantastiska naturen och dess värden sitter djupt i den svenska folksjälen. Skogen rymmer en rik biologisk mångfald och minnesvärda upplevelser. Den ger oss dessutom förnybart material som behövs i det hållbara samhällsbygget. Hus ska byggas, transportsektorn ska bli fossilfri. Den allra största delen av skogsmarken i Sverige brukas och är så kallad produktionsskog. Trots att allt mer värdefull natur skyddas, kommer brukad skog även fortsättningsvis att dominera. När efterfrågan på skogsråvara ökar, stiger därför behovet av att skogsbruket i sig är hållbart: Det måste bedrivas inom ramen för miljömålen, genom att vara variationsrikt och ta hänsyn till hotade arter, och bedrivas hänsynfullt även när det gäller den sociala hållbarhetsaspekten.

Skydda och bevara värdefulla skogar

Ökat skydd av natur är helt avgörande för att nå nationella och internationella miljömål och säkra överlevnaden av arter och ekosystem. Enligt etappmålet för skydd av natur skulle minst 20 procent av Sveriges land- och sötvattensområden senast år 2020 ha bidragit till att nå nationella och internationella mål för biologisk mångfald. Det målet nåddes inte. Det är centralt att öka skyddet och bevarandearbetet av områden som har särskild betydelse för biologisk mångfald eller ekosystemtjänster. Idag är ca 14 procent

av Sveriges natur lagstadgat skyddad (SCB 2022). Det är dock en mycket liten andel av naturen som är skyddad utanför det fjällnära området, vilket innebär att en låg andel av andra naturtyper är skyddad.

Miljöpartiet vill att Sverige ska anta ett nationellt, riksdagsbundet mål om att formellt skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten, varav 10 procent strikt skydd, med utgångspunkt i ekologisk funktionalitet och ett representativt urval av naturtyper. I linje med EU:s kommande restaureringslag kommer omfattande satsningar att behövas i närtid, på skötsel av värdefull natur och skyddade områden, återskapande av förstörda naturvärden och åtgärdsprogram för hotade arter.

I regeringsställning gjorde Miljöpartiet rekordstora satsningar på skydd och skötsel av natur. Det behövs fortsatt stora och ökade satsningar för att nå målen och säkerställa att biologisk mångfald bevaras. Vad gäller skyddet av skogen är det särskilt viktigt att prioritera skydd av de kvarvarande resterna naturskog över hela landet, inklusive det sammanhängande bältet av fjällnära skog som pekades ut av skogsutredningen. Det måste finnas tillräckligt med medel avsatta i framtida budgetanslag för att säkra skyddet och för att nödvändiga ersättningar till markägare ska kunna betalas ut. Ersättningarna till naturvårdande insatser behöver öka och utvecklas. Den markägare som tar ansvar för naturvärden ska kunna kombinera detta med god ekonomi för sin näringsverksamhet.

För att stärka arbetet med att ta tillvara skogarnas sociala värden, som exempelvis tätortsnära skogar som är viktiga för många, är det viktigt att länsstyrelserna eller Skogsstyrelsen tillsammans med kommunerna och andra aktörer identifierar lämpliga större områden för rörligt friluftsliv och naturturism.

Covid-19-pandemin innebar en tydlig ökning av antalet människor som var ute i skog och mark. Det är viktigt att friluftslivet stöttas genom ökat stöd till friluftorganisationerna, och att underhåll av vandringsleder och andra skötselåtgärder kan utföras genom fortsatta satsningar på gröna jobb. Dessa jobb har också ett integrations- och skapande syfte och är en arbetsmarknadsåtgärd, genom att exempelvis sänka tröskeln till andra, efterföljande jobb.

För alla skyddade områden utformas skötsel- och bevarandeplaner som beskriver hur området ska tas om hand. Idag är många skötselplaner gamla. Vi vill att planerna ska uppdateras på ett sätt som stärker biologisk mångfald och ökar människors tilltro till och acceptans för samhällets skydd av värdefull natur.

Bruka skogen hållbart

Områdesskydd räcker inte för att uppfylla nationella och internationella miljömål – en omställning till ett hållbart brukande av skogsmarken är också nödvändig. Miljöpartiet vill se en utveckling av bruksmetoder som skapar skogar med olikåldriga träd, lövinslag och kvarlämnad död ved. Vi vill att Sverige ska verka för att vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära skogsbruk. Hyggesfria och naturnära bruksmetoder har stora fördelar för den biologiska mångfalden, den skogliga kontinuiteten och kolinlagringen i skogen. Förutsättningarna är bättre för mångbruk, för friluftsliv, traditionellt renbete och naturturism men också välfärdsnyttor som t ex sjukdomsrehabilitering. Kalhyggen och trädplantager erbjuder inte dessa andra nyttor och inte heller de inkomstmöjligheter de medför.

Miljöpartiet anser att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket, och att ett nytt etappmål inom miljömålssystemet bör införas. Hyggesfria

metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030. Även innovationsarbete och affärsmodeller i skogsnäringen bör främjas och utvecklas med koppling till hyggesfritt skogsbruk och mångbruk av skogen.

För att stödja arbetet med åtgärder för ekosystemtjänster, ökad naturhänsyn och andra miljöåtgärder i skogsbruket, anser Miljöpartiet att en avverkningsavgift, eller ett bonus malus-system för skogsbruk, behöver utredas och införas. Även ett system för ersättning till skogsägare för ökad kolinlagring kombinerat med ökad naturhänsyn, som exempelvis ett utvecklat system för klimatkrediter för kolinlagring, bör utredas.

Hyggesfria och varierade skogsbruksmetoder går ofta hand i hand med klimatanpassningsåtgärder inom skogsbruket. Det brådskar att genomföra ett nationellt program för klimatanpassning av skogsbruket, med omfattande satsningar på rådgivning till skogsägare.

I det naturliga skogslandskapet var störningar i form av brand, översvämningar och bete vanliga, och många arter är beroende av dessa företeelser som idag till stor del har upphört. Fram till 1900-talet betades skogsmarken i stor utsträckning av människans boskap och dessförinnan av naturliga vilda gräsätare. Eftersom många arter är anpassade till olika former av störningar är naturvårdande skötsel, som exempelvis naturvårdsbränning och skogsbete, helt avgörande för att bevara vissa arter. Hur viltstammarna förvaltas har stor betydelse. Insatser för att öka kunskap och intresse för ett hållbart brukande och nya bruksmetoder behöver öka bland både privata markägare och skogsbolag. Rådgivning och ekonomiska styrmedel kan öka intresset för och möjligheten till frivillig miljöhänsyn. Det finns ett stort ideellt engagemang som är viktigt att ta tillvara.

Lagstiftningen måste ses över även för att starkare reglera intensifiering av skogsbruket genom förbud eller tillståndsplikt, som användning av bruksmetoder och plantmaterial som kan vara skadliga för miljön. Avsiktlig spridning av den invasiva contortatallen är mycket skadlig och måste förbjudas. Befintliga planteringar av arten måste avvecklas. Arten är klassad i den högsta riskklassen av Artdatabanken.

Långsiktighet och transparens i de frivilliga avsättningarna

Det finns många bra exempel på skogsbrukare som avsätter skog som så kallade frivilliga avsättningar och genomför naturvårdande skötsel. Vi ser positivt på det och anser att det finns stor potential att skala upp möjligheterna med rätt politiska förslag. En omställning måste ske av alla stora skogsaktörer, och de måste få hjälp av ett regelverk som främjar ett mer hållbart skogsbruk. Det är dock mycket viktigt att i dialog med skogsnäringen utveckla former för att säkerställa långsiktighet och transparens i skogsnäringens egenfinansierade, frivilliga avsättningar, eftersom transparens saknas i dagsläget, och därmed möjligheten att avgöra på vilket sätt dessa avsättningar bidrar till miljömålen.

Omställningsstöd för skogsbrukare

Hyggesfritt skogsbruk innebär att skogen brukas utan kalhyggen. Det gör att skogskänsla finns kvar, att förutsättningarna för bevarande och biologisk mångfald blir bättre och att besöksnäringen på landsbygden kan gynnas. Den rådgivning om hyggesfritt skogsbruk som Miljöpartiet stärkte under de två senaste mandatperioderna bör utvidgas ytterligare, och dessutom bör en satsning göras på ett särskilt omställningsstöd för hyggesfritt skogsbruk. På liknande sätt som när en jordbrukare vill gå över från

konventionellt jordbruk till ekologiskt, ska en skogsägare kunna få stöd för omställningen till hyggesfritt.

Ge skyddsvärda arter ett juridiskt skydd

Läget för många växt- och djurarter är akut. Artskyddslagstiftningen ska bidra till att bevara den biologiska mångfalden och samtidigt vara tydlig och rättssäker. Det finns idag stora brister i skyddet av arter, och Sverige lever inte upp till EU:s naturvårdsdirektiv. Det brådskar att få på plats ett rättsligt system som leder till att Sverige klarar artskyddet och lever upp till EU:s naturvårdsdirektiv.

Hoten mot den biologiska mångfalden är många, och riskerna med att förlora arter är stora. Sverige ratificerade år 1993 konventionen om biologisk mångfald, som syftar till att stoppa artutrotningen. I och med konventionen om biologisk mångfald har Sverige som nation åtagit sig att bevara den biologiska mångfalden inom nationens gränser. Sverige jobbar med konventionen genom miljömålsarbetet och de 16 demokratiskt beslutade miljömålen. Ett av dessa, mål 16, heter ”Ett rikt växt- och djurliv” och syftar till att bibehålla och gynna Sveriges flora och fauna.

De arter som idag har juridiskt skydd är antingen nationellt fridlysta arter eller skyddade genom EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv. En art kan vara fridlyst i hela landet, i ett län eller i delar av ett län. För närvarande är cirka 580 arter fridlysta i hela landet, och cirka 250 av dessa är fågelarter. Dock finns det arter som är fridlysta i Sverige men som i Sveriges natur inte är ovanliga. Det har även visats vara svårt att tillämpa artskyddsförordningen i olika markanvändningsområden, såsom skogsbruket och jordbruket. För en effektiv naturvård behövs klarhet i arternas juridiska skydd, och det lagliga skyddet bör prioriteras efter hotklassen och känsligheten som artens population innehar. Det lagliga skyddet kan med fördel baseras på det arbete som Artdatabanken har tagit fram, med rödlistan och med de redan formulerade åtgärdsprogrammen för hotade arter. Ur ett juridiskt perspektiv bör arternas påverkan på ekosystemen och andra arter också tas hänsyn till. Det finns idag arter som är klassade som skyddsvärda enligt rödlistan, men som saknar juridiskt skydd. Det finns således ett glapp mellan de ekologiska behoven av skydd och det juridiska skyddet för arter i Sverige idag.

Miljöpartiet anser att detta glapp behöver täppas till. Regeringen bör gå vidare med en proposition på Artskyddsutredningen, och införa ett särskilt stöd för artskyddsåtgärder. På så vis kan existerande ersättningar för områdesskydd kompletteras med en ersättning för den som tar ett extra stort ansvar för att gynna fridlysta arter i sitt skogsbruk.

Staten måste gå före

Sveaskog och Fastighetsverket ska vara hållbara ledstjärnor

Svenska staten äger mycket skog genom statliga bolag och myndigheter. Dessa aktörer ska självklart vara föredömen. De ska vara verkliga hållbara branschföregångare, fungera som ledstjärnor i arbetet för miljömålen och innovera hållbara brukningsmetoder. Miljökraven på Sveriges största skogsägare Sveaskog bör höjas, och det samma gäller Statens fastighetsverk. All statlig skog ska brukas med skonsamma och

hyggesfria metoder, och de statliga skogsägarna ska få nya ägardirektiv med glasklara uppdrag att arbeta för att uppnå miljömålen. Avverkning ska ske i produktionsskog, inte naturskog. Vi anser även att Sveaskog tydligare ska beskriva de allmännyttiga målen, såsom att uppnå det nationella miljökvalitetsmålet ”Levande skogar”, och att detta framöver ska prioriteras i verksamheten framför det marknadsorienterade målet. Sveaskog bör också ha en målsättning om att skydda minst 20 procent av den produktiva skogsmarken per skogsregion.

De statliga skogsägarna har även ett särskilt ansvar att snabbt skala upp återvätning av dikade skogsmarker.

Skärpta krav i offentlig upphandling

De största hoten mot den biologiska mångfalden är förlust av livsmiljöer och överexploatering, klimatförändringar, föroreningar och invasiva arter. Jordbruk, jakt, överfiske och skogsavverkning, energi och transporter, gruvdrift och infrastruktur är internationellt sett de områden som ger störst påverkan. De främsta drivkrafterna är produktion och konsumtion av varor, tjänster och resor.

Att skydda naturområden räcker inte för att rädda arter från utrotning. Det behövs ett bredare färdplansarbete där krav i upphandling behöver definieras – både krav som minskar användning av produkter som bidrar negativt, t ex soja från regnskogsområden, och krav som kan öka den typ av produktion som främjar biologisk mångfald, t ex ekologiskt naturbeteskött. På så sätt vill vi skärpa kraven i den offentliga upphandlingen så att offentlig konsumtion inte får leda till förlust av hotade arter, till exempel genom avverkning av regnskogar.

Vänd krisen i haven

Skydda mera hav och förbjud destruktiva fiskemetoder

Läget för våra hav är oerhört allvarligt, och fisket har en helt central roll för havens ekosystem. Under alldeles för lång tid har de stora industritrålarna tillåtit att ta upp enorma mängder strömming och sill ur havet. På senare tid har trålningen flyttat närmare land, och konkurrerat ut det småskaliga kustfisket. Nu är bestånden i ett mycket kritiskt läge, men ändå fortsätter fisket, och tillåts nu öka i havet utanför Stockholm och längre söderut. Östersjöns ekosystem är redan under extrem press, torsken har redan kollapsat, och den omfattande nedgången av strömming och sill gör nu att hela ekosystemet riskerar att tippa. Läget är akut.

Istället för maximalt uttag av fisk måste utgångspunkten i fiskeförvaltningen vara att låta ekosystemen i haven sätta gränserna för hur mycket fisk som får fångas. Fiskekvoterna måste minska radikalt och överfisket stoppas. Miljöpartiet anser att EU:s fiskeförvaltning återigen måste reformeras, en ekosystembaserad förvaltningsmodell av haven måste omgående införas, och en havsmiljölag. Alla subventioner som leder till överfiske måste omgående fasas ut.

Vi vill främja det småskaliga fisket och verka för ett fiske med miljövänliga metoder. Utvecklingen av skonsamma och selektiva redskap som minimerar bifångst behöver stödjas. Det har länge funnits en vilja hos många av de kustnära fiskarna att

utveckla redskap för hållbara fiskemetoder. Denna utveckling blir dock inte självklart premierad när kvoter på hur mycket som får fiskas beslutas, utan ofta snarare tvärtom. Idag är det i stort enbart kvoter som styr, inte hur man fångar fisken. Det betyder bland annat mycket bifångster, som då ska stävjas via utkastförbud.

Trål är det vanligast förekommande fiskeredskapet vid kommersiellt fiske, och står för en stor andel av fiskfångsterna i världen. Det är en effektiv fiskemetod utifrån perspektivet att maximera fångsten av fisk på kort sikt, men utifrån ett långsiktigt ekosystemperspektiv är det en mycket destruktiv metod.

Sverige bör omgående införa ett totalstopp för industriellt fiske på svenska vatten och flytta ut trälgränsen till 12 nautiska mil längs hela den svenska kusten; inga dispenser ska ges. Det förslag som nu Havs- och vattenmyndigheten arbetar med, om ett antal försöksområden, är helt otillräckligt. Sverige bör också uppmana EU att ta fram en avvecklingsplan för industriellt fiske i hela Östersjön.

Skydd av marina områden är helt centralt för att rädda kvar, bevara och återskapa livsmiljöer, fungerande ekosystem och artmångfald och, i förlängningen, även för fiskenäringen. Sverige bör omgående uppmana EU att inrätta ett skyddat område av hela Östersjön, med stöd i naturvårdsdirektiven. Även för Västerhavet är läget mycket allvarligt. Fler och större områden behöver få ett starkare skydd, med början i särskilt känsliga områden.

En mycket stor utmaning under de kommande åren handlar om kvaliteten på skyddet. Det behövs regleringar av både fiske och trafik, så att ekosystemen får en chans att återhämta sig.

Bottentrålning utpekas som den huvudsakliga anledningen till att många långlivade och ovanliga arter minskat och försvunnit från svenska havsbottnar. Destruktiva fiskeredskap behöver fasas ut och bottentrålning behöver förbjudas, med start i skyddade områden.

Men det räcker inte enbart med att avbryta skadliga aktiviteter; det behövs också en omfattande satsning på att återskapa kusternas och utsjöns skadade ekosystem, för ekologisk funktionalitet och ökad kolinlagring.

EU:s nya fiskepolitik innehåller ett förbud mot att slänga tillbaka fångad fisk i havet. Men det förekommer omfattande problem med efterlevnaden av utkastförbudet. Miljöpartiet vill skärpa efterlevnaden och införa krav på fullt dokumenterat fiske med kameror.

Stränderna är en viktig miljö för många arter samtidigt som strandnära byggande fortsatt är ett problem för växter och djur. Miljöpartiet vill fortsatt värna strandskyddet, öka tillsynen och satsa på ökad miljöövervakning av strandmiljöer.

Stoppa utrotningen av ålen

Ålen är akut utrotningshotad och tillbringar en del av sin livscykel i svenska vatten. Ålen påverkas bland annat av vattenkraft och miljögifter. På dessa områden har Miljöpartiet tidigare drivit fram viktiga beslut, och det är viktigt att miljöanpassningen av vattenkraften fortgår. Fisket efter ål är ett annat stort problem och Miljöpartiet vill helt förbjuda detta fram till dess att ålbeståndet återhämtat sig till en ekologiskt bärkraftig nivå.

Bevara de orörda älvarna

Miljöpartiet vill värna skyddet av de orörda älvarna och vattendragen. Idag finns sammanlagt 42 vattendrag som skyddas mot vattenkraftsutbyggnad enligt miljöbalken

4 kap. 6 §. Av dessa benämns Torne älv, Kalixälven, Piteälven och Vindelälven som nationalälvar, men skyddet är detsamma för alla älvar som omfattas. Nationalälvarna är en angelägenhet för nu levande och kommande generationer. Vi anser därför att de orörda älvarna och vattendragen ska bevaras, nu och i framtiden. Även mindre åar och bäckar som är orörda bör kunna sparas framöver. Även stora vattenkraftverk ska miljöanpassas, och minimitappning är en bra utgångspunkt.

Även länsstyrelsernas arbete med ekosystemen i fritt strömmande vatten, dammar och vandringshinder som ligger utanför NAP behöver stödjas.

Hållbart och ekologiskt jordbruk

Ekologiskt lantbruk är på många sätt en spjutspets i arbetet för hållbara brukningsmetoder inom lantbruket. Ekologiskt lantbruk leder till ökad biologisk mångfald och artrikedom. Främst beror det på att ekologisk odling bygger på varierade växtföljder och att kemiska bekämpningsmedel inte används. Ekologiskt jordbruk använder inte konstgödsel utan cirkulerar ofta näringsämnen genom en integrerad djur- och växthållning på den egna gården eller i grannskapet. En bättre integrering av växtodling och djurhållning på gårdsnivå har pekats ut som en av de viktigaste åtgärderna för att minska näringsbelastningen på våra sjöar, vattendrag och hav från jordbruket. Miljöpartiet anser att det är viktigt att det införs styrmedel för att främja en sådan integrering på gårdsnivå, i likhet med ekologiska brukningsmetoder.

Ett arbetssätt som visat sig mycket effektivt är det lokala åtgärdsarbetet mot övergödning. Miljöpartiet vill förstärka det lokala åtgärdsarbetet genom nationell stödfunktion och fler lokala åtgärdssamordnare.

För att uppnå bättre ekologisk och kemisk vattenstatus är det också viktigt att stödja upprustning och renovering av va-systemet, med särskild hänsyn till behov av klimatanpassning och andra hot mot vattenresurserna som miljögifter, samt att driva denna fråga inom EU.

Ökad ekologisk odling är oerhört viktigt för att uppnå miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Miljöpartiet vill påskynda omställningen till ekologiskt jordbruk; vi anser att riksdagen ska anta ett mål om att minst 50 procent av jordbruksmarken ska brukas med ekologiska metoder till år 2030. För att nå detta mål vill vi bland annat utöka stödet för de lantbrukare som vill ställa om till ekologisk produktion. Vi vill också att offentlig sektor bör nå minst 75 procent upphandlad ekologisk mat till samma år.

Vårt öppna kulturlandskap är helt beroende av fortsatt hävd. Igenväxning är en av de största faktorerna till att arter rödlistas i Sverige, och mer än 60 procent av de rödlistade kärlväxterna i Sverige är knutna till jordbruksmark. Denna igenväxning och förbuskning sker i stora delar i Sverige, på grund av att många lantbruk har lagts ned. Detta är områden som är missgynnade i jordbrukspolitiken. Miljöpartiet anser att jordbrukspolitik ska inriktas på att öka miljö- och klimatnyttan, samt säkra livsmedelsproduktionen, i ett förändrat klimat. Miljöstöden behöver öka. Därigenom skulle lantbruket i områden som nu hotas av förbuskning också kunna överleva. Det behövs stora satsningar på att återskapa naturbetesmarker och ett mål om att fördubbla arealen naturbetesmarker bör sättas. Miljöpartiet anser att ersättningen för hävd av ängs- och naturbetesmarker ska motsvara full kostnadstäckning.

Det är oerhört viktigt att kunskapsspridningen och rådgivningen för utveckling av och spridning av bruksmetoder som ökar jordbruksmarkens kolbindning ökar. Miljöersättningarna behöver också öka för att främja odlingsmetoder som ökar jordens bördighet och kolinlagring och som bidrar till biologisk mångfald och andra miljöinsatser.

Återställa skadad natur

Inom EU pågår nu arbetet med en ny lagstiftning för återställande av skadad natur. Det är ett arbete som bör välkomnas starkt, och rätt utformad har denna nya lagstiftning potential att bli en game-changer för naturpolitiken. FN har utsett det närmaste årtiondet till ett decennium för återställning av natur (Decade on Ecosystem Restoration), och kräver att alla samhällssektorer involveras i arbetet.

Återställning av natur kan handla om att riva ut onödiga vandringshinder i våra vattendrag, låta skogar bli mer variationsrika och äldre, återskapa våtmarker, ängar och hävdade betesmarker och säkra sammanhängande ytor av fungerande ekosystem. Naturen behöver ges tid och rum för återhämtning.

Vi har en stark tradition av naturvård i vårt land, men i samhällsplanering och projekt har ofta kompetens om naturen kommit in för sent och det har saknats en helhetssyn på landskapet. Länsstyrelsernas arbete med den grön-blå infrastrukturen är på många sätt grundläggande för att ge resultat i det konkreta arbetet med att återställa natur och skapa förutsättningar för biologisk mångfald. Det behövs fortsatta satsningar på arbetet med grön och blå infrastruktur så att detta arbete kan utvecklas och stärkas. Möjligheterna till samordning mellan kommuner behöver också stärkas, och förvaltningen måste vara koordinerad från källa till hav.

Gräsmarker, dyner och olika naturtyper i havet hör till de naturtyper som har allra sämst bevarandestatus i Sverige. Men även för skogen är situationen allvarlig, och för våtmarker och sjöar och vattendrag finns behov av omfattande åtgärder enligt Naturvårdsverket och Artdatabanken.

Längs våra kuster finns artrika ålgräsängar som skadats av trafikpåverkan och övergödning, i behov av skydd. Det finns stora problem med att bottensediment i havet har förhöjda halter av miljögifter och behov av kunskapsuppbyggnad och ett mer strukturerat arbetssätt kring restaurering av förorenade sediment. Det är viktigt att detta arbete stärks och att takten i arbetet ökar.

Omkring en femtedel av Sveriges rödlistade arter är beroende av våtmarker. Under 1800- och 1900-talet dikades miljontals hektar våtmarker ut i Sverige. Sjöar sänktes och kärr och mossar torrlades. I våra slättlandskap är därför omkring 90 procent av våtmarkerna borta, och totalt sett är tre fjärdedelar av alla Sveriges våtmarker påverkade. Återvätning av dikade våtmarker bidrar till flera miljömål. Utöver att livsmiljöer för hotade arter återställs, har våtmarker en vattenhållande förmåga i landskapet och är naturliga reningsverk. De kan både fungera som skydd vid torka och bidra till minskad övergödning. Genom återvätning minskar också avgången av växthusgaser från de dikade markerna betydligt. Årligen släpper dikade torvmarker omkring 11 miljoner ton växthusgaser, lika mycket som Sveriges samlade personbilstrafik. Miljöpartiet har i regering gjort omfattande satsningar på restaurering av våtmarker. Men potentialen är mycket stor och därför bör arbetet med att återställa våtmarker skalas upp betydligt.

Effektivare hantering av illegal jakt

Vi anser att det behövs en mer effektiv hantering av de brott som handlar om illegal jakt. Exempelvis är vargstammen påverkad av illegal jakt. Brott mot miljöbalken har bland de längsta genomströmningstiderna från inkommen anmälan till beslut. Att anmälningar får ligga innan polisen vidtar de första och ibland avgörande utredningsåtgärderna är problematiskt. Att snabbt säkra bevis är särskilt viktigt i jaktbrott där väder och vind kan göra det omöjligt att fastställa vad som har hänt.

Brottsförebyggande rådet (Brå) framhåller att misstänkt illegal jakt måste utredas snabbt och att det bör ställas särskilda krav på polisen för att kunna säkra bevis ute i skog och mark. Brå föreslår att samarbetet mellan förvaltning, forskning och rättsväsende förbättras samt att de nätverk som sköter försäljningen av skjutna rovdjur spåras och genom polisiärt arbete slås sönder. Miljöpartiet anser således att polis och åklagare bör prioritera allvarlig och organiserad jaktbrottslighet samt införa ett arbetssätt som minskar genomströmningstiden.

Öka kunskaperna om naturen

Företrädare för skogsindustrin säger ofta att vi aldrig har haft så mycket skog i Sverige som nu. Det industrin syftar på är att virkesförrådet, den samlade volymen av alla skogens trädstammar, är större nu än förr. Men en artrik, varierad skog skapar andra värden och livsnödvändiga ekosystemtjänster.

Okunskap ska inte ligga till grund för att arter hotas och utrotas. Därför behöver artkunskap och artskydd vara en naturlig del av undervisningen i alla skolor. Alla barn och ungdomar borde få möjligheten att lära sig de vanligaste fåglarna, träden och blommorna i vårt land. Alla kommuner i Sverige borde säkerställa att det finns ungdomsverksamhet inriktad på natur och friluftsliv. Tillbakagången av arter sker i hög grad i det tysta. Genom ökad kunskap om naturen skapas en större förståelse för de värden som nu står på spel.

Precis som många företag arbetar aktivt för att ta ett klimatansvar ser vi framför oss att nästa steg är att företag och organisationer engagerar sig i det ansvar de har för att minska hotet mot arterna, den biologiska mångfalden. Vi vill göra det obligatoriskt med rapportering om påverkan på biologisk mångfald i företagets hållbarhetsrapportering. Det är hög tid att de svenska företagen bygger upp en egen kompetens inom det här viktiga området.

I Linnés och Skogsmulles land växer många barn upp utan att känna till de vanligaste fåglarna, träden, blommorna, svamparna, insekterna, bergarterna och fiskarna vi har omkring oss.

Lärandet är en aktiv och levande process, där individen själv skapar sin kunskap. Den naturvetenskapliga arbetsmetoden med hypoteser, undersökningar, resultat och slutsatser är en bra struktur för kunskapsinhämtandet. Viktiga ingredienser för lärandet är att det är lustfyllt, med en nyfiken och frågande attityd. Regelbunden utomhuserfarenhet i skiftande miljöer, årstider och sammanhang ger förutsättningar för kunskap. Det kan vara konkreta faktakunskaper som fördjupas och ger förståelse. Men kunskap handlar också om färdigheter, att till exempel hantera håven eller luppen på rätt sätt. En fjärde kunskapsform är förtrogenhet, en dimension av kunskap som är intuitiv och står nära de sinnliga erfarenheterna.

Uppdraget att utbilda för en hållbar utveckling är inte nytt utan finns inskrivet i läroplanen, i kursplaner och i skollagen. Enligt skollagen ska varje elev efter genomgången grundskola ha fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling samt ha fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.

Inom ramen för uppdraget att utbilda för en hållbar utveckling bör artkunskapen värderas högre. Regeringen borde se över hur man kan ge bättre kunskaper om naturen så att de vanligaste djuren och växterna känns igen.

Naturen är en resurs för aktiviteter, upplevelser och lärande för barn och unga. Centrum för naturvägledning på SLU skriver på sin webbplats att det finns stora vinster att göra genom att till exempel mer av skolans undervisning sker utomhus.

Forskningen visar på flera positiva effekter. Barn kan genom vistelse i naturen stärka motorik, empati, samarbetsförmåga och koncentrationsförmåga. Fantasi och kreativitet kan stimuleras. Barnens utevistelse är enligt studier på nedgång. Naturpedagogik måste absolut kombineras med andra pedagogiska arbetssätt i undervisningen. Men idag är det möjligheterna till lektioner utomhus som måste stärkas, oavsett om det sker i naturskoleverksamhet, fritidsverksamhet eller i skolan.

Per Bolund (MP)

Märta Stenevi (MP)

Emma Nohrén (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Elin Söderberg (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Nicklas Attefjord (MP)

Emma Berginger (MP)

Camilla Hansén (MP)

Daniel Helldén (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Marielle Lahti (MP)

Amanda Lind (MP)

Katarina Luhr (MP)

Bassem Nasr (MP)

Jan Riise (MP)

Jacob Risberg (MP)

Ulrika Westerlund (MP)